

Discurs del MHP, Ximo Puig, obertura Curs Acadèmic de la Universitat de València

Divendres, 11 de setembre de 2015

Excel·lentíssim i magnífic senyor rector de la Universitat de València, rectors de totes les universitats valencianes, President de Les Corts, Alcalde de València, conselleres i consellers, President de la Diputació, Síndics de Les Corts Valencianes, professor Vigné, enhorabona, membres de la comunitat universitària, representant de la plataforma Per una Universitat pública, senyores i senyors,

La Universitat de València obri de nou les seues portes de bat a bat de manera simbòlica per iniciar una nova etapa. Comença un nou curs acadèmic, uns mesos d'intens treball que deixaran una empremta molt marcada en els estudiants i que seran decisius, sense dubte, per a les seues vides.

Tots vosaltres teniu el privilegi de formar part d'una comunitat universitària molt especial. D'una institució que és una de les més antigues d'Europa i que tot i el pas des sègles continua vigent, servint a la nostra societat amb força, amb rigor i amb entusiasme.

Durant més de cinc cents anys la Universitat de València ha oferit als estudiants una formació de qualitat, uns coneixements que els habilitaren per desenvolupar una vida professional plena. Per servir millor a la societat i per construir un projecte personal de futur. Tots els que ara sou part activa de la Universitat esteu escrivint noves pàgines d'un relat llarg i antic i fructífer. I també esteu enriquint un llegat històric al qual cada generació ha deixat la seua contribució.

Al llarg de tot aquest temps, en aquest vell edifici, en aquest vell país, molts estudiants procedents de pobles i ciutats de la nostra terra, van acostar-se a la ciència, a la cultura i les arts. D'alguna manera, el que som ara els valencians té molt a veure amb l'ensenyament que es va impartir ací. Els advocats, els economistes, els mestres, els científics que van donar forma, en bona mida, a la història dels valencians van travessar el claustre a diari per acudir a les aules i van consultar els llibres en la vostra esplèndida biblioteca.

Les darreres dècades han suposat profunds canvis. Canvis molt rellevants per a la Universitat de València com també per a tota la societat valenciana. Alguns d'ells d'una enorme transcendència. Al

llarg del segle XX les dones es van incorporar a les aules, a les càtedres, als laboratoris i a tots els àmbits de la vida universitària. Primer pot ser de manera més tímida i excepcional i més tard de manera, com ens ha relatat la Secretaria, ben decidida, amb una enorme empenta. Aquest fet històric trenca amb una sagnant discriminació de molts segles. I de alguna manera certifica la capacitat de la Universitat per a adaptar-se a la realitat social i, fins i tot, com ha segut sempre, anar per davant assenyalant el camí que ha de discórrer.

No és aquest l'únic canvi que s'ha produït. Quan fa cinc-cents anys donava els seus primers passos com a institució acadèmica, la universitat valenciana parlava en llatí als seus estudiants. A un grup molt reduït de joves fills de famílies benestants. Més tard canvià la llengua vehicular i va ser el castellà l'instrument que els professors feien servir per a il·lustrar a altres joves, que també provenien en gran part de la part més afavorida de la nostra societat.

Ara podem dir, amb satisfacció, que el valencià ha esdevingut una llengua d'ús diari a les aules i als laboratoris. I que no és estrany comprovar que les tesis, els treballs de fi de grau, els articles especialitzats o la paperasa burocràtica estan escrits en la nostra llengua. I poc a poc, al castellà i a l'anglès, es van afegint l'anglès, el valencià i altres llengües.

Aquesta vella seu universitària no ha parat d'adaptar-se i fer front als nous reptes. Reptes tan importants com la irrupció de les tecnologies de la informació o la internacionalització, que han anat espentant la comunitat universitària cap a un procés de contínua innovació en la qual estem immersos, fins a aplegar al punt que el 30% de la producció científica valenciana procedisca de la vostra universitat.

Senyores i senyors, a pesar de totes estes transformacions positives que la nostra universitat ha experimentat en les darreres dècades, no podríem fer seguidisme del doctor Pangloss de Voltaire i caure ni en la autocomplaença ni en el conformisme. Este no és el millor dels mons possibles. I la Universitat de València, el conjunt del nostre sistema educatiu i la societat valenciana en general tampoc ho són.

Som a l'inici d'un nou temps i s'obri davant nostre un escenari distint pel que hem de traçar tots junts un camí propi. Venim d'uns anys

marcats per una forta crisi econòmica, social i moral. El nostre poble decidí que era necessari una nova manera de gestionar els afers públics. Un marc polític distint, atenent les necessitats socials i les aspiracions de la ciutadania.

Hem fet entre tots el primer pas però hi ha molt més per fer. I el primer, tots ho sabem, és l'educació. La millor herència que una societat i que una generació li pot deixar a l'altra generació. Sabem que són necessàries noves inversions que impulsen la qualitat de l'ensenyament en tots els nivells. Sabem que és precís millorar encara més, molt més, la formació teòrica i pràctica dels estudiants per preparar la seua entrada en un món laboral cada vegada més competitiu. Per saber també alló d'interpretar críticament la vida a través dels valors.

Sabem que cal perseguir amb més força que mai el rigor i la excel·lència per transmetre a tota la societat, a tots els sectors econòmics a les empreses i a les institucions este impuls transformador. La societat valenciana ha de treballar per a pal·liar l'ocupació precària, per a no reduir permanentment els llocs de treball, per acabar amb l'exili econòmic de la nostra joventut, per a la recuperació permanent del talent.

Esta, ho saben vostés bé, no és una tasca senzilla. La reducció dels fons destinats a educació que s'ha produït a Espanya durant les darrers anys és tan significativa com perniciosa. En l'àmbit de la investigació aquestes retallades són més dramàtiques. En les darrers anys la inversió en ciència ha disminuït més d'un 30%. Estem a la cua dels països que menys inverteixen en I+D. Esta brusca reducció de recursos posats a la disposició de la recerca bàsica i aplicada, suposa una forta amenaça que compromet una eixida airosa de la crisi, que avui ha d'estar basada en una nova economia fonamentada en el coneixement.

Cal revertir esta situació amb una nova política d'aliança entre la Universitat, la Generalitat i les empreses, i això sols és possible amb més recursos i amb una nova mirada. Per això adquirís, en nom del govern valencià, el compromís d'augmentar paulatinament i cada any l'inversió en I+D+i i d'adherir-me, junt al nostre govern, a la defensa de la ciència, que esta setmana a més han posat de relleu 30 grans científics ací a Valencia, en defensa de la ciència, el Congrés de la ciutat espanyola de Bioquímica i Biologia molecular.

Subscriu la necessitat de retornar el finançament i la inversió pública en ciència, dotant-la d'uns mecanismes àgils i sense retard.

Però som conscients tots que hi ha un gran fet que condiciona i limita la nostra estratègia. Que limita l'impuls necessari a l'educació i de suport a la comunitat universitària. Només un mecanisme de finançament autonòmic just, només un finançament equitatiu podrà facilitar-nos els recursos que tant necessitem.

Per tal de fer possible el renaixement dels valencians, per tal d'aconseguir eixa societat socialment avançada que volem i ens mereixem, és necessari començar per un nou finançament. Vos demane des d'ací, una volta més, el consens de totes les universitats i dels agents socials, econòmics i polítics per tal de reivindicar i fer possible un nou model de finançament autonòmic que ens tracte amb justícia i amb igualtat. Un nou sistema per deixar de ser ciutadans de segona en quant recurs econòmics. Sense els recursos que ens pertoquen estem lligats de mans i peus.

No obstant això i al límit de les nostres possibilitats, el nou govern valencià està posant en marxa unes mesures urgents que tracten de resoldre situacions especialment difícils. Hem adoptat mesures urgents amb la finalitat que cap estudiant veja reduïdes les seues possibilitats d'ingrés en la universitat pel nivell econòmic de les seues famílies.

Conscients que la pujada de les taxes realitzada a 2012 convertia en objecte de luxe la formació universitària el nou consell vol anar reduint les barreres econòmiques que fan del nostre país el segon de la UE amb major nivell de desigualtat i en el qual la bretxa social s'ha anat aguditzant. Així, la Conselleria d'Educació ha destinat 1 milió d'euros per unes ajudes específiques extraordinàries per facilitar l'accés a la universitat als estudiants amb menys mitjans econòmics, sense l'absurd requisit del 5,5, i també altres ajudes dirigides a evitar que els estudiants que estan finalitzant els seus estudis de grau abandonen els seus estudis universitaris. També el consell aprovarà l'exempció de taxes per a les víctimes de la violència de gènere, fent aquesta exempció extensible als fills i les filles menors de vint-i-cinc anys.

Desitgem incloure la igualtat de gènere en el procés educatiu. Sensibilitzar a la societat, elaborar mesures per aconseguir la sensibilització i la eradicació d'aquestes actituds però, sobretot, és

la nostra prioritat oferir suport a les víctimes, a les dones que pateixen aquesta violència, i al entorn familiar, als fills i a les filles.

És evident que totes estes mesures no són suficients ni molt menys. És només una primera acció. Plantejarem, i eixe és el compromís que avui vull anunciar en nom de govern valencià, un pla de reducció progressiva de les taxes universitàries.

Senyores i senyors, podem estar orgullosos de les nostres universitats públiques. Del poc temps que sóc president de la Generalitat Valenciana, cada vegada que he tingut oportunitat ho he dit. Tenim unes grans universitats públiques valencianes. Les valencianes són presents a totes les classificacions i rànquings, i segons experts independents, el nostre sistema universitari, el sistema universitari valencià, és el segon de l'estat espanyol amb major contribució socioeconòmica al seu territori. I junt al català i al madrileny, que contenen amb molts més recursos que el nostre, està al capdavant de la producció científica i tecnològica.

La societat valenciana amb els seus esforços i molt especialment, el conjunt de la comunitat universitària, ho ha aconseguit. I de això hem de felicitar-nos tots. Les universitats són un gran factor de recuperació de l'estima dels valencians, del prestigi de la nostra terra i de la confiança per guanyar eixe futur millor per a totes les persones.

Les universitats públiques valencianes són un actiu bàsic per alçar la hipoteca reputacional d'este país. Entre tots hem de trencar eixe espill deformat des de fa anys que ha reflectit una realitat que no és la nostra. No som ni el "Levante feliz" ni un paradís per als especuladors ni tampoc no podem callar davant tots els que han dibuixant una imatge tant poc real de lo que és el poble valencià.

El nostre és un país de gent honrada, de dones i homes que es guanyen la vida cada dia als camps, a les fàbriques, a les aules, als tallers o als despatxos. Ningú ens ha regalat mai res als valencians, ben al contrari. Per això hem de ser capaços, ara també, de recuperar el prestigi que sempre hem tingut. El d'un poble actiu i treballador, dinàmic i obert. I per aconseguir esta fita, necessitem el suport dels millors, de les persones i de les institucions que han sabut mantenir al llarg d'este temps la dignitat. En situacions hostils també la Universitat de València ha sabut mantenir la dignitat.

La Universitat de València i les dones i homes que s'integren en ella teniu un rol molt destacat en este sentit i vull demanar-vos des d'ací ajuda per restaurar entre tots una reputació que ha segut malmesa per obra d'uns pocs i que ens costarà, a ben segur, recuperar.

El millor que podem assolir és un gran capital humà. El més ambiciós de tots, el millor capital humà. No arribarem a cap lloc baixant els salaris o retallant els drets dels treballadors i les treballadores. Hem de donar ales a la creativitat, a la innovació. Afavorir la conciliació de la vida familiar i la laboral. Oferir noves oportunitats als emprenedors i instruments vàlids de promoció personal per a tots aquells que mereixen i volen lluitar pel seu futur.

Acabe senyores i senyors, magnífic rector, no voldria tancar ja el meu parlament sense unes paraules de record i d'homenatge a una persona que va ser tota la seua vida un exemple de compromís amb la llibertat, amb el progrés i amb el coneixement. En nom de Jesús Martínez Guerricabeitia està unit per sempre a la Universitat de València. Gràcies a la seua generositat i a la seua voluntat d'ajudar als més joves, d'aportar la seua experiència i d'oferir, al mateix temps, un llegat que és molt més valuós que les xifres poden expressar. La seua mort no extingeix la seua tasca que ara continua viva i que constitueix també un model per a tots i totes.

Des del record a Jesús vull desitjar a les dones i homes que integreu la comunitat educativa de la Universitat de València, a professores i professors, alumnes, a tot el personal de serveis, a tots vos desitge en nom de la Generalitat un molt bon curs. Ara que necessitem recuperar la millor imatge de la millor Europa, em ve a la memòria Jacques Delors quan deia que *"l'educació és un factor indispensable per que la humanitat pugua aconseguir els ideals de pau, llibertat i justícia social"*. Voldria que cada un tinga present des de la seua responsabilitat, que tot depèn també d'ell. I que està ajudant, si fa les coses bé, a abastir un projecte comú d'avançar en el coneixement, una gran empresa que tots compartim i que vol construir el nostre país, la Comunitat Valenciana, una comunitat lliure, oberta, solidària, pròspera i feliç. Eixa comunitat i esta ciutat de València oberta que ha estat la primera en alçar la seua veu per a dir que els exiliats nostres que van tindre que emigrar van a tindre també ara el testimoni de rebre, com es mereixen els exiliats d'altres països.

Senyor rector, senyores i senyors, gràcies a tots i un molt bon curs.